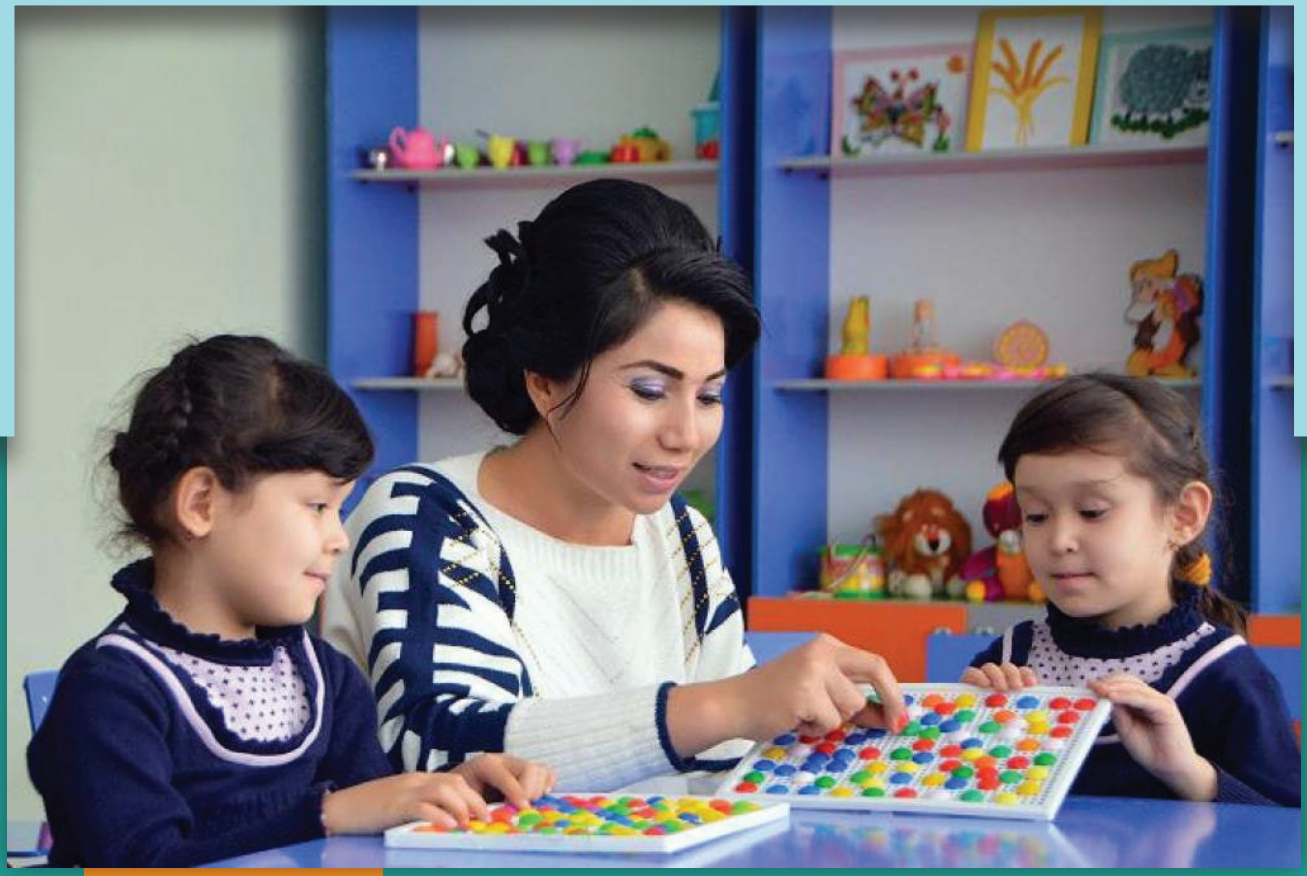
ISSN: 3060-4613

O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti

№11(2)
2026

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar böyiça)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport maşğulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqiçlari böyiça)
13.00.07 Ta'limda menejment
13.00.08 Maktabgaça ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LİMİ

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslaşgan ilmiy jurnal

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LİMİ

Elektron naşr. 244 sahifa,
9-noyabr, 2026-yil.

BOŞ MUHARRIR:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

BOŞ MUHARRIR ÖRINBOSARI:
Aşurov Ramzidin Ramazonoviç – Psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (Phd), dotsent

TAHRIRIYAT KENGAŞI A'ZOLARI
Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Şoumarov Ğ.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirğizboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Karimova E.G. – Sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Şaripov Ş.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Şermuhammadov B.Ş. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qöldoşev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozoğiston)
Rejep Özyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Ça – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Ş. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi Özbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM boş muharriri, Özbekiston Respublikasida xizmat körsatgan jurnalist, filologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD), dotsent
Ğafurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Şomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Raxmonova Z. A. – filologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD)
Nematov Ş.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Sayimova D. K. – texnika fanlari bo'yiça falsafa doktori (PhD)
Yuldaşeva F.I. – pedagogika fanlari böyiça falsafa doktori (PhD),dotsent
Yuldaşeva D.B. – filologiya fanlari böyiça falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toşkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Panjiyev M. A. – Qaşqadaryo viloyati Maktabgaça va maktab ta'limi boşqarmasi boşliğining birinçi örinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bölimining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor öğli – Pedagogika fanlari böyiça falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va işbilarmon" MÇJ
Hamkorlarimiz: Özbekiston Respublikasi Ta'lim va ilm-fan vazirligi,
Özbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:
Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

EDİTORİAL BOARD MEMBERS:
Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician
Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician
Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor
Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan
Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Shermuhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor
Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)
Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)
Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)
Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)
Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)
Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor
Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers "Yangi O'zbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor
Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)
Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor
Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service
Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor
Rakhmonova Z.A. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)
Sayimova D. K. – Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences
Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics
Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor
Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region
Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences
Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali Özbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni çop etiş uçun milliy ilmiy naşrlar röyxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari böyiça: OAK Kengaşi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

• Ekspert kengaşi (29.10.2024-y., №10)

• Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari böyiça: Toşkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

• Ekspert kengaşi (25.05.2025-y., №10)

• Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

Özbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi böyiça röyxatdan ötkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA

Fortepiano ijroçiligida nota öqiş va musiqiy savodxonlikni rivojlantiriş 10
Burxonova Gulrux Umrzakovna

Autizm spektri buzilişi bölgan bolalarni korreksion-pedagogik qöllab-quvvatlaş: individual ehtiyojlar va amaliy yeçimlar 15
Nazokat Abidova Kutbiddinovna

Ixtisoslik fanlarini öqitişda işlab çiqariş va ta'lim integratsiyasini taşkil etişning nazariy asoslari 20
Kurbanov Aziz Teshavoyeviç

Jazoni ötab qaytgan onalar reintegratsiyasida onalik identifikatsiyasi va ota-ona–farzand munosabatlarini tiklaşning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari 25
Samatova Dilrabo Yusufovna

Nutqiy va nutqiy bölmagan tovuşlarni idrok etişni rivojlantiruvçi öyin texnologiyalari 30
I. S. Xamrayeva, Nuriddinova Muxayyo Işxodjayevna

Umumiy örta va professional ta'lim tizimida ösmirlar deviant xulq-atvorining profilaktikasida psixolog va pedagoglar hamkorligi 35
Sulaymanova Dildora Kodirovna, Hamidova Volida Utkirjon qizi, Nigora Axmedova

Bölajak öqituvçilarning kasbiy mahoratini rivojlantirişda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalaniş 40
Xolbayeva Dildora Azizovna

Katta maktabgaça yoşdagi bolalar nutqini rivojlantirişda xorijiy tajriba asosida mnemonik jadvallardan foydalaniş samaradorligi 46
Abdulazizova Kamolaxon Abdurazzoq qizi

Innovatsion yondaşuv asosida bölajak öqituvçilarning huquqiy madaniyatini rivojlantiriş 51
Muxamadiyev Dilşod Aslitdinoviç

Dialektal frazemalarning uslubiy böyoqdorligi va ekspressiv-baholaş xususiyatlarining qiyosiy-statistik tahlili 55
Norqobilova Zarifa Axatullayevna

Гендерная специфика опосредующей роли интернет-зависимости во взаимосвязи сравнения внешности и самооценки у студентов 59
Багдасарова Д. Л.

Globallaşuv şaroitida ijtimoiy himoya terminologiyasining transformatsiyasi va uni milliy termin şaklida takomillaştiriş muammolari 63
Elmirzayeva Maftuna Dösmurod qizi

Taom va ovqatlaniş leksikasining lingvomadaniy xususiyatlari (ingliz va özbek tillarida) 68
Qöyliyeva Guliza Alişer qizi

Okkazional frazeologik birliklarning qiyosiy tahlili ingliz va özbek tillarida 73
Fayzullayeva Malika Jamshid qizi

Pedagogik muloqot uslublarining maktabgaça yoşdagi bolalar biliş jarayonlariga ta'siri 78
Qodirova Malikaxon Kaxramonovna

Pedagogik oliy ta'limda xotin-qizlarning intellektual va kasbiy salohiyatini rivojlantirişda mentorlik texnologiyalarining imkoniyatlari 83
Yakubova Dinora Isakovna

Bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarining ona tili ta'limini loyihalaş könikmasi: mazmuni va tarkibiy qismlari 89
Malikova Dilrabo Ravshan qizi

Oilaviy zöravonlikning ijtimoiy sabablari va psixologik oqibatlari 95
Dumarova Gulfira Kozimbekovna

Çiziqli tenglamalar sistemasini öqitişda fanlararo integratsiyaning didaktik imkoniyatlari 99
Bozorova O'g'iloy Hikmat qizi, Husanova Diyora Otabek qizi

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Psixik kamol topişi vaqtinça töxtab qolgan bolalarga xos bölgan xususiyatlar va ular bilan korreksion işlar 104
Berdiyeva Lobar Norkabulovna

8-sinf biologiya darslarida "Ixtisoslaşgan hujayralar va özak hujayralar" mavzusini öqitişning ilmiy-metodik asoslari
Rahmanova Nargiza Turgunovna

Ingliz va özbek tillarida nominativ-ekspressiv frazeologizmlarning lingvo-kulturologik tadqiqi va ularni STEM ta'limi bilan integratsiyalaş imkoniyatlari 110
Bahromov Javoxir Rustam öğli

Musiqiy ta'lim yönalişi talabalarini öqitişda an'anaviy ijroçilik san'ati namunalarining örni 114
Dilşodjon Toşaliyev

Geografiya fanining zamonaviy öquv-metodik majmuasini takomillaştirişda xorijiy tajribalarning örni 117
Ismatov J. A.

Bölajak pedagoglarni öquvçilarda soğlom turmuş tarzini şakllantirişga örgatiş metodikasini takomillaştiriş... 123
Isokova Sevara Abdumannonovna

Kiçik maktab yoşidagi öquvçilarda tabiatni anglaş könikmalarini rivojlantirişning psixologik-pedagogik şartlari 129
Karimova Sevara Şaxriddin qizi

Ösmirlarning özini anglash va özini boshqarish könikmalarini rivojlantirishda öqituvchining kasbiy refleksiyasi 134
Qambarali Baxramoviç Djörayev

Bölajak öqituvçilarda emotsional intellekt va kasbiy refleksiyani şakllantirişda narrativ texnologiyalarning örni 139
Sadiyeva Şaxnoza Xusanovna

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ijtimoiy kollaboratsiyani yölga qöyishdagi xalqaro tajribalar (ota-ona va MTT hamkorligi misolida) 145
Tojimirzayeva Buzulayxo Maxammad qizi

Didaktik drama vositasida bölajak öqituvçilarda kasbiy refleksiya va pedagogik taktni şakllantiriş 149
Xolbayeva Dildora Azizovna

Ta'limda robototexnika va sun'iy intellektni joriy etişning pedagogik imkoniyatlari 155
Mahmudov Ilxom Baxrom öğli

Nostandart masalalarni trigonometrik usullar yordamida yeçiş 162
Mambetkarimov Bayniyaz Meyrmanoviç, Saparova Aynura Arslanbay qizi

Oila va ta'lim muassasasi hamkorligida talaba qizlarni mustaqil hayotga va oilaviy munosabatlarga tayyorlaş mexanizmlari 168
Vaxabova Nasiba Abdulxamidovna

Maktabgaça yoşdagi bolalarda kommunikativ kompetensiyalarni rivojlantirişda raqamli texnologiyalardan foydalaniş 172
Hasanova Sitora Otabekovna

Teacher-Guided Artificial Intelligence for Diagnosing and Correcting Students' Mathematical Errors in Grades 5–9 177
Gasimov Emil Emin

Integratıv yondaşuv asosıda texnologıya fanını öqıtış metodık ta'mınotını takomıllaştırışnıng dıdaktık asosları 183
Andaqulova Farzona Xayrulla qizi

Team Point System and Student Engagement 189
Dilbar Khasanova

Tarbiyaçilar faoliyatidagi kasbiy çeklovlarni yengiş va ularning mahoratini oşiriş metodikasi 194
Umarova Sarvinoz Akbarovna

"Ilk qadam" dasturining kognitiv rivojlaniş sohasi böyiça natijalarini baholaş vositalarini işlab çiqiş va sinovdan ötkaziş 197
S. K. Mamadaliyeva

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Oilaviy munosabatlarning ösmirlarda özini baholaş va şaxsiy mustaqillik şakllanişiga ta'siri 200
L. E. Izaitullayeva, Mamedov Jahongir Azerovich

Профессионально ориентированное обучение русскому языку студентов-экономистов в вузах Узбекистана 207
Киличева Феруза Бешимовна

Sport turizmi faoliyatida motivatsiya, ijtimoiy faollik va kasbiy refleksiyani rivojlantiriş yöllari 212
Dustov Jonibek Amriddinoviç

Sun'iy intellekt orqali talabalarda tanqidiy fikrlaşni rivojlantirişning pedagogik imkoniyatlari 217
Sodiqova Dilfuza Ropijonovna

Bölajak pedagoglarda zöravonliksiz muloqot könikmalarini rivojlantirişning pedagogik mexanizmlari 221
Sultanova Nilufar Raxmatullayevna

Методологические основы госпитальной педагогики как направления современной педагогической науки 227
Хакимова Гульшода Абдусаламовна, Чолокова Камилла Алексеевна

Maktabgaça ta'lim tizimida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanişning pedagogik imkoniyatlari 233
Umarova Feruzabonu Bobir qizi, Aliyeva Marjona Yusuf qizi

Maktabgaça yoşdagi bolalar ta'lim-tarbiyasini taşkil etişda kompleks faoliyatlarda tarbiyalaş tizimiga qöyilgan zamonaviy talablar 239
Nazarkulova Laylo Saidjon qizi

ÖSMIRLARNING ÖZINI ANGLASH VA ÖZINI BOSHQARISH KÖNIKMALARINI RIVOJLANTIRISHDA ÖQITUVCHINING KASBIY REFLEKSIYASI

UÖK 373.1

Qambarali Baxramoviç Djörayev
Namangan VPMM, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent
Namangan, Özbekiston
E-mail: qambaralidjorayev@gmail.com

Annotatsiya: Maqolada öqituvçi öz savollari va fikr-mulohazalarini tahlil qiliş orqali ösmirning öz xatti-harakatlarini tuşunişiga qanday yordam berişi yoritiladi. Avvalgi naşrda keltirilgan döstlik haqidagi yozma javob özini boşqariş va şakllantiruvçi baholaşga oid tadqiqotlar asosida qayta talqin qilinadi. Öquvçining fikrini aniq vaziyat bilan boğlaş, qarorini asoslaş va keyingi harakatini rejalaştirişga qaratilgan tört bosqiçli usul taklif etiladi.

Kalit sözlar: kasbiy refleksiya, ösmirlik, özini anglaş, özini boşqariş, özini baholaş, şakllantiruvçi baholaş, pedagogik muloqot, axloqiy tanlov.

Abstract: This article examines how teaçers can use their own questions and feedback to help adolescents understand their actions. A previously publişed student reflection on friendşip is reinterpreted in light of researç on self-regulation and formative assessment. The proposed four-stage classroom procedure invites students to connect a judgment to a specific situation, explain their çoice, and plan their next action.

Key words: teaçer reflection, adolescence, self-awareness, self-regulation, self-assessment, formative assessment, classroom dialogue, moral çoice.

Аннотация: В статье рассматривается, как учитель, анализируя собственные вопросы и обратную связь, может помочь подростку осмыслить свой поступок. Опубликованное ранее письменное суждение школьницы о дружбе рассматривается с позиций исследований саморегуляции и формирующего оценивания. Предлагается методика из четырёх этапов, которая помогает ученику соотнести своё суждение с конкретной ситуацией, обосновать выбор и спланировать дальнейшие действия.

Ключевые слова: профессиональная рефлексия, подростковый возраст, самосознание, саморегуляция, самооценивание, формирующее оценивание, педагогическое общение, нравственный выбор.

KIRIŞ

Tarbiyaviy suhbatda öquvçi "Döst halol bölişi kerak", degan fikrni bildirişi mumkin. Öqituvçi bu javobni ma'qullab, suhbatni tugatsa, öquvçining halollikni qanday tuşunişi oçilmay qoladi. "Dösting xato qilganini boşqalar oldida aytiş uni ranjitsa, qanday yöl tutarding?" degan savol esa bolaga ikkita qadriyatni – rostgöylik va döstining şa'nini asraşni – bir vaziyatda körib çiqiş imkonini beradi. Öqituvçining öz ustida işlaşi şu kabi kiçik pedagogik qarorlarni tahlil qilişda namoyon böladi. Özbekiston Respublikasining "Pedagogning maqomi töğrisida"gi Qonunining 7-moddasida pedagogning ta'lim oluvçining individual xususiyatlarini hisobga olişi, ota-onalar bilan hamkorlik qilişi va öz malakasini muntazam oşirişi belgilangan [2].

Maqolaning maqsadi – öqituvçining kasbiy refleksiyasini ösmirning özini anglaş va özini boşqariş faoliyati bilan boğlaydigan usulni işlab çiqiş. Bunda quyidagi tadqiqot savoli örganildi: öquvçi özi qadrlaydigan fazilatni aytganidan keyin öqituvçi qanday savol bersa, u öz tanlovini asoslay oladi va keyingi vaziyatda bajarişi lozim bölgan harakatni belgilaydi?

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR ŞARHI:

P. Black va D. Wiliam şakllantiruvçi baholaşning muhim belgisi sifatida olingan dalillardan öqitişning keyingi bosqiçini belgilaşda foydalanişni körsatadi [4].

B. Zimmermanning özini boşqarib örganiş modelida maqsad qöyiş, faoliyatni kuzatiş va bajarilgan işga qayta nazar taşlaş özaro boğlangan [3]. Tarbiyaviy suhbatga tatbiq etilganda, bu ikki yondaşuv öquvçiga bildirgan fikrini hayotiy vaziyat bilan sinab köriş, öqituvçiga esa öz savolining qaysi jihati fikrlaşga yordam berganini tekşiriş imkonini beradi. Bunday tatbiq akademik örganiş haqidagi modeldan kelib çiqadigan metodik taklif hisoblanadi.

Öqitiş usuli bilan öquvçining iştiroki örtasidagi boğliqlik H. Jang, J. Rive va E. Desi tadqiqotida ham örganilgan. Mualliflar 133 ta sinfda dars jarayonini kuzatgan va 9–11-sinflardagi 1 584 nafar öquvçidan öz iştirokini tavsiflaşni söragan. Öqituvçining iş tartibini aniq tuşuntirişi va öquvçiga tanlaş imkonini berişi kuzatilgan faollik bilan boğliq bölgan. Öquvçilarning öz baholarida esa mustaqil tanlovni qöllab-quvvatlaş alohida ahamiyat kasb etgan [5]. Bu farq tarbiyaviy suhbat uçun ham muhim. Bolaning gapirişi kuzatilişi mumkin, biroq u javobini qançalik erkin tanlaganini aniqlaş uçun uning öz fikrini ham söraş kerak.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot obyekti – umumiy örta ta'lim maktabida ösmir bilan olib boriladigan tarbiyaviy suhbat va unga boğliq yozma topşiriq. Tahlil birligi sifatida savol, öquvçining javobi va öqituvçining keyingi munosabatidan iborat bitta muloqot vaziyati olindi. Nazariy qiyoslaşda uçta tuşunça ajratildi. Özini anglaş öz xohişi, hissiyoti yoki qadriyatini tanib, söz bilan ifodalaşni bildiradi. Özini baholaşda öquvçi özining muayyan xatti-harakatini belgilangan mezon bilan soliştiradi. Özini boşqarişda esa maqsad tanlaydi, amalga oşirayotgan faoliyatini kuzatadi va zaruratga qarab qöllayotgan usulini özgartiradi [3].

Manbalar ikki vazifaga köra tanlandi. Mahalliy naşrdan oçiq savollar va döstlik haqidagi bitta yozma javob ajratildi [1, 167–169-b.]. Şakllantiruvçi baholaş, öquvçining mustaqilligi va pedagogning kasbiy ösişiga oid işlardan esa uşbu materialni talqin qilişga yordam beradigan nazariy tuşunçalar hamda natijalari taqqoslaş orqali olingan tadqiqotlar tanlandi. Qiyoslaşda öqituvçi nimani özgartirgani, öquvçida qanday özgariş kuzatilgani va xulosa qaysi şaroitga taalluqli ekani hisobga olindi. Amaliy misol ikkilamçi material sifatida örganildi. Avvalgi naşrda savollar va bir öquvçining fikri berilgan, ammo iştirokçilarning umumiy soni, ularni tanlaş tartibi va barça javoblar töplami keltirilmagan [1]. Şuning uçun uşbu işda tanlangan javobning mazmuni tahlil qilindi. Qolgan suhbat namunalari usulni tuşuntiriş maqsadida tuzildi. Maktabda yangi sörov yoki tajriba ötkazilmadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Kasbiy refleksiya öqituvçining darsdan keyin öz qarorlarini dalillarga tayangan holda qayta körib çiqişidir. Masalan, öquvçining qisqa javobi savolning tor doirada qöyilgani, fikrlaş uçun yetarli vaqt berilmagani yoki bolaning öz fikrini tengdoşlari oldida bildirişga tortingani bilan boğliq bölişi mumkin. Öqituvçi uşbu taxminlardan birini tanlab, keyingi darsda tekşirişi mumkin. Masalan, avval öquvçilarga qisqa yozma javob tayyorlaş uçun vaqt beradi, söng ulardan istaganlariga öz tanlovini oğzaki izohlaşni taklif qiladi. Ikki şakldagi javoblar örtasidagi farq öqituvçiga keyingi suhbatni qanday taşkil etiş haqida dalil beradi.

Öqituvçining kasbiy rivojlanişiga bağişlangan mahalliy tadqiqotda Ş. Boboxonova öqituvçining öz ustida işlaşida axborot texnologiyalarining örnini muhokama qiladi [6]. Darsdagi muloqotni tahlil qiliş uçun esa oddiy daftar ham yetarli. Pedagog unda özi bergan savolni, javobdagi bitta muhim fikrni va kelgusi darsda özgartirmoqçi bölgan jihatni qayd etişi mumkin. Hamkasb bilan uşbu qaydlarni muhokama qiliş ikki xil talqinni soliştiriş imkonini beradi. Bir pedagog jimlikni ikkilaniş bilan izohlaşi, boşqasi esa savol şaxsiy tajribani oşkor qilişni talab etgani bilan boğlaşi mumkin.

Yuqoridagi suhbatda maktabning 8-sinf öquvçisi döst tanlaşda adolat va sözida turişni qadrlaşi, noqulay vaziyatda ham rost gapirişni muhim deb bilişi haqida fikr bildirgan. Bu javobda öquvçi döstiga yoqadigan gapni aytiş bilan unga haqiqatni aytiş örtasidagi ziddiyatni sezgan. Javob öquvçining muayyan vaziyat haqida qanday fikrlaganini körsatadi. Biroq uning hayotda doimo şunday yöl tutişi yoki bu fikr boşqa sakkizinçi sinf öquvçilariga ham xosligi haqida xulosa çiqariş uçun qöşimça kuzatuv zarur.

Uşbu misol asosida öqituvçi suhbatni "Dösting qilgan xatoni qaçon va qanday aytgan ma'qul?" degan savol bilan davom ettirişi mumkin. Bu yerda javobning asoslanganligi ikki belgi orqali namoyon böladi: öquvçi suhbatdoşiga yetişi mumkin bölgan ta'sirni hisobga oladi va özi tanlagan yölning sababini tuşuntiradi. Masalan, dösti bilan yolğiz gaplaşişni tanlagan öquvçi bunday qarorini uning şa'nini asraş bilan boğlaşi mumkin. Öqituvçi boşqa asosli javoblar uçun ham imkoniyat qoldiradi. Aks holda, öquvçi mustaqil qaror qabul qiliş örniga kattalar kutgan iborani topişga urinadi.

Ilk ösmirlik davrida qisqa muddatda sinab köriş mumkin bölgan maqsadni tanlaş qulay. Masalan: "Keyingi guruh işida şerigim gapini tugatgaç, bitta aniqlaştiruvçi savol beraman". Bunday maqsadning bajarilganini öquvçining özi tekşira oladi. Katta yoşdagi yoki bunday suhbatlarga örgangan öquvçiga esa ikki yeçimning oqibatlarini qiyoslaş taklif etilişi mumkin. Topşiriqning murakkabligi bolaning ayni paytdagi javobiga moslaştiri-

MAKTABGAÇA PRE-SCHOOL ДОШКОЛЬНОЕ

ladi. Bir xil yoşdagi öquvçilarning til boyligi, muloqot tajribasi va öz fikrini erkin ifodalaş darajasi turliça böladi. Ösmir bir voqeani özining ham, tengdoşining ham nuqtayi nazaridan köra olişi uçun öqituvçi unga vaziyat haqidagi ma'lumotlarni tekşiriş imkonini berişi mumkin.

Z. Wen va hamkasblari 250 nafar beşinçi sinf öquvçisi iştirokida hikoya qahramonlarining qarorlarini muhokama qiliş jarayonini örgangan. Hikoyadagi muammoni kiçik guruhda birgalikda tahlil qilgan öquvçilar keyingi yozma işlarida ovoz çiqarib öqiş va odatdagi dars guruhlariga qaraganda köproq nuqtayi nazarlarni asoslay olgan. Ular hikoyadagi voqealarga va qahramon nimalarni his qilgan bölişi mumkinligiga köproq tayangan [5]. Uşbu natija öquvçilarning öz fikrlarini yozma dalillar bilan asoslaşiga taalluqlidir.

Bu kuzatuvni tarbiya darsiga moslaştiriş uçun ikkita qisqa matndan foydalaniş mumkin.

Birinçi matnda körgazmaga qöyilgan plakatda guruh a'zolaridan birining ismi tuşib qolgani bayon etiladi. Öşa öquvçi özi çizgan rasmlar plakatga kiritilganini körib, mehnati ataylab e'tiborsiz qoldirilgan deb öylaydi.

Ikkinçi matnda plakatni tayyorlagan sinfdoşining izohi beriladi. U familiyalarni işning birinçi kunida tuzilgan röyxatdan köçirgan, rasmlar esa guruhga keyinroq kelib qöşilgan öquvçiga tegişli bölgan. Öqituvçi avval birinçi matnni tarqatib, öquvçilardan voqeaning qaysi jihati aniq ekani va qaysi jihati hozirça taxmin bölib qolayotganini yozişni söraydi.

Ikkinçi matn bilan tanişilgaç, dastlabki qarorni qayta körib çiqiş uçun asos paydo böladi. Ismning tuşib qolgani tasdiqlangan, uning ataylab tuşirib qoldirilgani haqidagi taxmin esa zaiflaşgan. Öquvçi yangi ma'lumotni olgaç ham plakatdagi yozuvni tuzatiş zarur deb hisoblaşi mumkin. Bunda öquvçi adolat haqidagi fikrini saqlagan holda, hodisaning sababiga doir talqinini yangilaydi. Öqituvçi ikki javobni yonma-yon qöyib, "Qaysi ma'lumot fikringga ta'sir qildi? Uni oldin bilganingda qanday savol bergan bölarding?" deb söraydi. Öquvçilar bu savollarga turliça javob bersalar ham, har bir javobning asosini matndan izlaş mumkin.

Öqituvçi uçun uşbu maşq alohida ahamiyatga ega. Agar öquvçilarning aksariyati şoşilib hukm çiqarsa, u keyingi maşğulotda qahramonga baho berişdan oldin voqeadagi ma'lumotlarning manbasini aniqlaşni maşq qildiradi. Agar öquvçilar turli talqinlarni bildira olsa-yu, ulardan birini asoslaşda qiynalsa, öqituvçi har bir fikr uçun matndan bittadan dalil topişni taklif qiladi. Demak, bir xil vaziyat ikki xil pedagogik qarorga olib kelişi mumkin.

Qaysi yölni tanlaş öquvçilarning bildirgan fikrlariga boğliq. Taklif etilayotgan tartibda öqituvçi ham, öquvçi ham öz harakatlarini kuzatadi. Öquvçi muayyan harakatni tanlaydi va keyingi uçraşuvda uning qanday keçganini tuşuntiradi. Öqituvçi esa dastlabki savolini va körsatgan yordamining hajmini qayd etadi. Şu tariqa tayyor javobni takrorlaş bilan mustaqil tanlangan yeçim örtasidagi farqni aniqlaş mumkin. 1-jadvalda uşbu tartib guruhda navbat bilan sözlaş misolida körsatilgan.

1-jadval: **Tarbiyaviy suhbatda öqituvçi va öquvçining harakatlari**

Bosqiç	Öqituvçining savoli yoki harakati	Öquvçi işida kuzatiladigan belgi
1. Vaziyatni aniqlaş	"Guruhda fikrlar töqnaşganda nima böldi?"	Bitta voqeani va unda özi qilgan işni aytadi.
2. Tanlovni asoslaş	"Nega şu yölni tanlading? Şeriging vaziyatni qanday körgan bölişi mumkin?"	Öz sababini tuşuntiradi, boşqa nuqtayi nazarni ham körib çiqadi.
3. Harakatni rejalaş	"Keyingi safar qaysi işni özing sinab körasan?"	Bajariş mumkin bölgan bitta harakat va uning vaqtini belgilaydi.
4. Natijaga qaytiş	"Nima öxşadi? Qayerda qiyin böldi? Nimani özgartirasan?"	Reja bilan natijani soliştiradi va keyingi urinişga tuzatiş kiritadi.

Jadvalning oxirgi bosqiçi keyingi uçraşuvda amalga oşiriladi. Öquvçi hali sinab körmagan harakati haqida natija ayta olmaydi. Agar reja amalga oşmasa, pedagog avval bunga nima xalaqit berganini söraydi. Masalan, guruhdagi vazifalar taqsimoti öquvçiga söz oliş imkonini bermagan bölişi mumkin. Bunday vaziyatda öqituvçi maşğulotni taşkil etiş tartibini qayta körib çiqadi. Keyingi darsda har bir guruh a'zosiga fikr bildiriş uçun navbat ajratib, yangi şaroitda qanday natija yuz berganini kuzatadi. Yozma javobni baholaşdan oldin öquvçiga undan nima kutilayotganini körsatiş foydali.

H. Andrade va hammualliflar 162 nafar maktab öquvçisining yozma işlarini örgangan. Namuna matnni körib çiqiş, mezonlarni işlab çiqiş va şu mezonlar asosida qoralamani tekşirişni birlaştirgan topşiriqda yozma iş sifati yuqoriroq bölgan. Tarbiyaviy topşiriqqa bundan kelib çiqadigan metodik xulosa şuki, öquvçidan öz fikrini asoslaşni kutişdan avval asoslangan javob qanday tuzilişini körsatiş mumkin. Yozma iş sifati haqidagi dalil ösmirning axloqiy fazilatlari özgarganini körsatmaydi.

E. Panadero va hammualliflarning meta-tahlilida ham natijalar ölçanayotgan körsatkiçga qarab farqlangan. Mezonli baholaş jadvallaridan foydalangan guruhlarda öquv natijalari böyiça örtaça ijobiy ta'sir kuzatilgan. Özini boşqarib örganiş böyiça umumlaştirilgan ta'sir esa kiçik bölib, uning 95 foizlik işonç oraliği nol qiymatini ham qamrab olgan [4]. Şu sababli 2-jadvalda körsatilgan belgilar muayyan javobni muhokama qiliş uçun möljallangan. Öquvçiga xarakteri yoki odobi uçun ball qöyiş uşbu usulning vazifasiga kirmaydi. Mezonlarni öquvçilar

bilan kelişib oliş uçun öqituvçi bir vaziyatga yozilgan ikkita qisqa javobni mualliflarini körsatmasdan taqdim etişi mumkin. Bir javobda "Men uni tinglardim", deyiladi. Ikkinçisida esa "U gapini tugatgaç, men tuşunmagan joyimni sörardim", deyiladi. Sinf qaysi javobdagi harakatni taşqi kuzatuv orqali aniqlaş mumkinligini muhokama qiladi.

Şundan keyin har bir öquvçi öz yozuvida kuzatiş mumkin bölgan harakatni belgilaydi. Agar bunday harakat aniq körsatilmagan bölsa, öquvçi fe'lni aniqlaştiradi yoki harakat qaçon bajarilişini qöşadi. Bu maşq baholaş mezonlarining mazmunini umumiy tuşunişga yordam beradi.

2-jadval: **Öquvçining javobini tahlil qiliş mezonlari**

Mezon	Javobdan izlanadigan dalil	Dalil yetişmasa beriladigan savol
Vaziyatni aniqlik bilan tasvirlaş	Voqea va undagi öz harakatini ajratib aytadi.	"Öşanda aynan sen nima qilding?"
Tanlovni asoslaş	Qarorining sababini yoki uning boşqalarga ta'sirini tuşuntiradi.	"Bu qaror şerigingga qanday ta'sir qilişi mumkin?"
Rejani tekşira oliş	Keyingi safar nima qilişini va natijani qanday bilişini aytadi.	"Rejangni bajarganingni nimadan bilasan?"

Masalan, bir öquvçi "Keyingi safar odobli bölaman", deb yozsa, unda niyat ifodalangan böladi, ammo bajarilişi lozim bölgan aniq harakat oçiq qoladi. Öqituvçi unga muayyan vaziyatni tanlaşni taklif qiladi. "Şerigim gapirayotganda uning sözini bölmayman va javob berişdan oldin aytgan fikrini qisqaça takrorlayman", degan javobda harakat ham, uni tekşiriş usuli ham körinadi. Mazkur ikki javob usulni tuşuntiriş uçun tuzilgan. Agar öquvçiga öz fikrini oğzaki ifodalaş qulayroq bölsa, xuddi şu mezonlardan oğzaki suhbatda ham foydalaniş mumkin. Oila bilan suhbatda ham bolaning aniq harakatlariga murojaat qiliş mumkin. Masalan, öquvçi uy vazifasini boşlaş vaqtini mustaqil belgilaydi. Ota-ona undan qaysi şaroitda rejasiga amal qila olgani va qaçon yordamga ehtiyoj sezganini söraydi. Öqituvçiga bildiriladigan fikr bolaning qaysi usulni sinab körgani haqida bölsa, maktab va oila keyingi qadamni kelişib olişi osonlaşadi. Bola dösti yoki oilasiga oid şaxsiy voqeani butun sinf oldida aytişni istamasa, unga xayoliy vaziyat asosida fikr yuritiş imkoniyati beriladi [2].

Öquvçi uçun izohning foydasi uning keyinçalik qanday harakat qila olişida namoyon böladi. D. Yeager va hamkasblari AQSHda ötkazgan ikkita tajribada yettinçi sinf öquvçilarining inşo qoralamalariga berilgan yozma izohlarni örgangan. Öqituvçi tanqidiy tavsiyasi orqali qanday talab qöyayotganini hamda öquvçining bu talabni bajara olişiga işonişini bildirganida, birinçi tajribada köproq öquvçi inşosini ixtiyoriy ravişda qayta topşirgan. Ikkinçi tajribada esa qayta işlangan matn sifati yaxşilangan. Bu ta'sir maktabga işonçi past bölgan afroamerikalik öquvçilarda ayniqsa yaqqol kuzatilgan [5].

Tarbiyaviy suhbatda ham şunday savol tuğiladi: öqituvçi tuzatiş kiritişni söraganida, öquvçi undan nima kutilayotganini va işini qanday davom ettirişni tuşundimi? Plakat haqidagi maşqda öquvçi "Sinfdoşim mendan uzr söraşi kerak", deb yozişi mumkin. "Javobingni kengaytir", degan izoh unga qaysi fikrini aniqlaştirişi kerakligini bildirmaydi. "Isming tuşib qolganini payqabsan. Endi buni bilmay qolgan guruhdoşingga nima deyişingni öz sözing bilan yoz. Nega aynan şunday murojaat qilasan?" degan izoh esa öquvçini matndagi dalilga qaytaradi. Masalan, u "Suratlarni men çizganman. Ismimni ham plakatga qöşa olamizmi?" degan jumlani tanlaşi va şu orqali hamkorlikni davom ettiriş istagini tuşuntirişi mumkin. Bu javob metodik namuna hisoblanadi. Agar u öquvçiga tayyor ibora sifatida berilsa, uning mustaqil tanlovini kuzatiş qiyinlaşadi.

Bolaga izohdan foydalaniş uçun vaqt ajratiş ham öqituvçining pedagogik qaroridir. U dastlabki fikrni öçirmasdan, uning yoniga tuzatilgan javobni va özgariş sababini bir jumlada yozişni söraşi mumkin. Ikki matn soliştirilganda, qaysi özgarişni öquvçining özi kiritgani körinadi. Ayrim öquvçilar dastlabki qarorini saqlab qoladi, biroq unga aniqroq asos keltiradi. Bunday javob ham fikrlaş jarayonidagi özgarişni körsatişi mumkin. Pedagog öz qaydida "fikrini özgartirdi" deb yozişdan köra, yangi dalil keltirilgan joyni belgilasa, keyingi suhbat nimaga tayanişi aniqroq böladi.

A. A. Ismailov Özbekistonda pedagoglarning uzluksiz kasbiy rivojlanişini örganib, mentorlik va metodik birlaşmalar faoliyatini amaliy faoliyat tahlili bilan boğlaydi. Taklif etilgan usulni metodik birlaşmada tekşiriş uçun ikki öqituvçi mualliflari körsatilmagan yozma javoblarni 2-jadval asosida mustaqil tahlil qilişi mumkin. Ular mezonlar yuzasidan turliça fikrga kelsa, har biri javobdagi qaysi iboraga tayanganini körsatadi. Masalan, "harakat qilaman" degan va'da bir öqituvçi uçun reja bölib tuyulişi mumkin, ikkinçi öqituvçi esa rejaning qaçon va qanday bajarilişi körsatilmaganini ta'kidlaydi. Bunday muhokama mezonlarni aniqroq ifodalaşga xizmat qiladi.

Kelgusidagi sinov uçun öquvçilarga mazmunan qiyoslanadigan ikkita vaziyat beriş mumkin. Birinçi vaziyatda ular dastlab mustaqil yozadilar, keyin öqituvçi bilan javoblarini muhokama qiladilar. Oradan vaqt ötgaç, ikkinçi vaziyat böyiça yana mustaqil javob beradilar. Har safar qanday yordam körsatilgani qayd etilsa, öqituvçi bergan qöşimça savol natijasida yuzaga kelgan izohni öquvçining mustaqil fikridan ajratiş mumkin. Yozma javoblar öquvçining fikrini asoslaş könikmasi haqida, keyingi guruh işini kuzatiş esa tegişli harakatning

MAKTABGAÇA PRE-SCHOOL ДОШКОЛЬНОЕ

amalda bajarilişi haqida ma'lumot beradi. Bu ikki turdagi dalilni alohida talqin qiliş zarur. Öquvçining izohdan keyingi javobi bilan ma'lum vaqt ötgaç mustaqil bajargan işi turli savollarga javob beradi.

A. Lira Lorca va hamkasblari 266 nafar töqqizinçi sinf öquvçisi iştirokida olib borgan tadqiqotda ingliz tilida fikrni dalillar bilan asoslab yoziş könikmasini örgangan. Maşğulotdan keyingi tekşiruvda tengdoşidan mezonlar asosida izoh olgan guruh dalillar bilan asoslab yoziş böyiça ikkala taqqoslaş guruhidan yuqori natija körsatgan. Keyinroq ötkazilgan tekşiruvda esa örganilgan könikma öz işini mezonlar asosida tekşirgan guruhda yaxşiroq saqlangan [6].

Uşbu tadqiqotda yoziş könikmasi tekşirilgan. Tarbiyaviy suhbat uçun undan kelib çiqadigan metodik tamoyil – yordam körsatilgan paytdagi va ma'lum vaqt ötgaç kuzatilgan natijalarni alohida qayd etişdir. Masalan, plakat bilan boğliq maşqdan bir hafta ötgaç, sinfga boşqa vaziyat taklif qilinadi. Guruh loyihasining elektron nusxasida bitta jadval yöqolgan, uni kim öçirganini esa heç kim körmagan. Işni topşiriş uçun vaqt oz. Öqituvçi oldingi maşqni eslatmasdan, har bir öquvçidan birinçi bajaradigan harakatini va tanlovining sababini yozişni söraydi. Bir öquvçi faylning oldingi nusxasini tekşirişni, boşqasi esa guruhdan kimda jadval saqlanganini söraşni taklif qilişi mumkin. Javoblardagi umumiy könikma noma'lum vaziyatda ayblaşga şoşilmasdan, tekşiriş mumkin bölgan qadamni tanlaşda namoyon böladi. Bu safar öquvçi avvalgi suhbatdagi tayyor sözlarni takrorlaş bilangina vazifani bajara olmaydi.

Natijani talqin qiliş uçun öqituvçi yordam qaçon körsatilganini qayd etadi. Öquvçi mustaqil javobida voqea bilan taxminni ajratsa, bu holat uning keyingi vaziyatda tegişli könikmadan mustaqil foydalanganiga dalil böladi. Agar u buni faqat "Jadvalni kim öçirganini aniq bilasanmi?" degan savoldan keyin uddalasa, könikma hozirça eslatma yordamida namoyon bölgan deb qayd etiladi. Öquvçi vazifani anglamagan bölsa, öqituvçi matnni u bilan birgalikda öqib çiqadi va vaziyat tuşunarli bölgaç, savolni qayta beradi. Şu yöl bilan öqituvçi öqib tuşuniş-dagi qiyinçilikni ösmirning boşqalarga munosabati bilan adaştirib yuborişdan saqlanadi.

XULOSA

Tarbiyaviy savolga berilgan javob orqali öqituvçi ösmir qaysi vaziyatni nazarda tutganini, öz tanlovini qanday asoslaganini va keyingi safar nimani sinab körmoqçi ekanini aniqlaşi mumkin. Döstlik haqidagi yozma misolda öquvçi özi uçun muhim bölgan qadriyatni asoslay olgan. Biroq uşbu qadriyatning uning kundalik xatti-harakatlarida qanday namoyon bölişi alohida dalillarni talab qiladi.

Öqituvçining kasbiy refleksiyasi aynan şu farqni anglaş va navbatdagi pedagogik qarorni unga moslaştirişda namoyon böladi. Tört bosqiçli suhbat hamda uçta tahlil mezoni öqituvçiga qaçon qöşimça savol beriş, qaçon öquvçiga mustaqil fikrlaş imkonini yaratiş va qaçon sinfdagi iş tartibini özgartirişni tanlaş uçun asos bölib xizmat qiladi. Guruhdagi munozara öquvçiga boşqa talqinni eşitiş, yozma izoh esa dastlabki qarorini qayta körib çiqiş imkonini beradi. Bir hafta ötgaç, boşqa vaziyat asosida beriladigan topşiriq orqali öqituvçi öquvçining dalilni mustaqil ravişda topa olişini kuzatadi. Usulning samaradorligini baholaş uçun uni turli sinflarda qöllaş, baholovçilar örtasidagi natijalar mosligini aniqlaş va öquvçining yangi vaziyatda mustaqil qaror qabul qiliş qobiliyatini tekşiriş lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar röyxati:

1. Özbekiston Respublikasining "Pedagogning maqomi töğrisida"gi Qonuni. ÖRQ-901, 2024-yil 1-fevral. 7-modda. https://lex.uz/docs/-6786401
2. Zimmerman B. J. Becoming a Self-Regulated Learner: An Overview. Theory Into Practice. 2002. 41(2). P. 64–70. DOI 10.1207/S15430421TIP4102_2.
3. Black P., Wiliam D. Developing the Theory of Formative Assessment. Educational Assessment, Evaluation and Accountability. 2009. 21(1). P. 5–31. DOI 10.1007/s11092-008-9068-5.
4. Jang H., Reeve J., Deci E. L. Engaging Students in Learning Activities: It Is Not Autonomy Support or Structure but Autonomy Support and Structure. Journal of Educational Psyçology. 2010. 102(3). P. 588–600. DOI 10.1037/a0019682.
5. Boboxonova Ş. Öqituvçilarning uzluksiz kasbiy mahoratini rivojlantiriş va bunda axborot texnologiyalaridan foydalanişning samarali jihatlari. Tadqiqot olami. 2021. 3(3). Elektron manba.
6. Ismailov A. A. Ta'limda uzluksiz kasbiy rivojlantirişning dolzarb muammolari va innovatsion yeçimlari. Maktab ta'limi: muammolar, izlanişlar, yeçimlar. 2026. Maxsus son. 26–37-b. DOI 10.66023/MT/v_i309/357.

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta’limotlar tarixi
13.00.02 Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar böyiça)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport maşğulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta’limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta’lim nazariyasi va metodikasi (ta’lim sohalari va bosqiçlari böyiça)
13.00.07 Ta’limda menejment
13.00.08 Maktabgaça ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Aşurov
Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov
Musahhih: Alibek Zokirov
Sahifalovçi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №11(2)

© Materiallar köçirib bosilganda "Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida körsatilişi şart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan Özbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C–5669363 reyestr raqami tartibi böyiça röyxatdan ötkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toşkent şahar, Yunusobod tumani 19-mavze, 17-uy.